

Kleur in de tuin volgens Mien Ruys

Bij het maken van een beplantingsplan was ‘zoeken naar de juiste verhoudingen’ volgens tuinarchitecte Mien Ruys (1904-1999) de essentie van het creatieve proces. ‘We zoeken naar evenwicht in kleur en afwisseling van vorm, we tasten naar de juiste verhoudingen en zo groeit langzaam de border’.

Tekst - Leo den Dulk

Fotografie - Buro Mien Ruys

Tuin Abe Bonnema, Hardegarijp.

Omslag Moerheimgatalogus uit 1938.

Doordat ze vanaf het begin van haar carrière voor het bedrijf van haar vader, Kwekerij Moerheim, vaak bloementoonstellingen inrichtte, had Mien Ruys een goed kleurgevoel ontwikkeld. Het maken van de juiste kleurencomposities beschouwde ze als een artistieke bezigheid en ze besteedde er veel aandacht aan, zoals uit verschillende dagboek aantekeningen blijkt. In enkele aantekeningenboekjes uit de jaren twintig en dertig noteerde ze in eindeloze lijsten bij alle cultivars van tuinplanten de kleurnuances van de bloemen. In latere perioden lijkt ze haar kleurenschema's te vereenvoudigen. Toch hield ze altijd vast aan een aantal basisprincipes, die ze in verschillende publicaties verwoordde.

Abstract gegeven

Tegenover de strenge opvattingen over kleurtoepassing van modernistische kunstenaars en architecten, stelde Mien Ruys dat tuinen bij moderne gebouwen een specifieke rol dienden te vervullen: de rijke beplanting functioneerde als contrast voor de strenge belijning van de architectuur. In de artistieke weergave van de tuin raakte ze zelf geleidelijk minder geïnteresseerd, getuige haar steeds minimalistischer uitvoering van ontwerpschetsen en zelfs van presentatietekeningen, waarvan de uitvoering na 1945 sterk ging lijken op die van een architectentekening. Zij behandelde kleur als een van de vormgevingsaspecten van het tuinontwerp en als een abstract gegeven, dat rationeel benaderd moest worden. Anderzijds erkende ook zij dat het juist de praktijk is die uitwijst wat in een beplantingsplan wel en niet werkt.

Combinaties

Over kleurencombinaties zegt Mien Ruys in *Borders*, hoe men ze maakt en onderhoudt (1939): “Het is van sommige planten, vooral van de tussenkleuren, heel moeilijk ze juist onder te brengen. Bovendien verstaat niet iedereen hetzelfde onder een bepaalde tint. De verschillen tussen bruinrood en zuiver rood of karmijnrood en roze, tussen lila en blauw, zijn soms zo gering, dat meningsverschil over kleuren niet uit kan blijven. Ik reken tot karmijnrood alle rood dat mooi is naast roze; zelfs in de Phloxen is vergissing dan uitgesloten”.

Ze stelde vast dat kleurencombinaties voor een border in twee groepen moeten worden gesplitst. “De ene geel, oranje, rood met paars en blauw, de andere roze, karmijnrood, lila en paars. Deze twee zeer verschillende kleuropeenvolgingen mogen nooit vermengd worden; of de ene, of de andere groep kunnen we kiezen; alleen in heel grote borders van ten minste 40 m lang kunnen we beginnen met de zachtroze en lila tinten, afgewisseld door karmijnrood. Daarna gaan we over naar paars, waartussen zachtgeel komt, dan wordt het geel sterker, overheersend en de kleur stijgt door oranje naar vuurrood. Het paars blijft zich er tussenin handhaven, maar in plaats van lila paars wordt het nu blauw paars, om tenslotte over te gaan in zuiver blauw. Het vuurrood

wordt verderop weer lichter en gaat via oranje naar geel terug, zodat het blauw tussen oranje en geel komt te staan. Nu begint het geel meer sporadisch voor te komen; naast het blauw komt teer roze en we eindigen de border met dezelfde tinten als aan het begin.”

Vormgeving hoofdzak

In haar niet gepubliceerde boek *From Chaos to Order* (1982) stelde Mien Ruys dat kleur een van de belangrijkste elementen is die het karakter van de tuin bepalen. Toch is kleur niet onmisbaar, het gaat er vooral om hoe die wordt toegepast. Te veel kleur is niet goed, te weinig evenmin, maar: “in een goed vormgegeven tuin kan één enkele bloeiende struik of boom voldoende leven brengen, zelfs al geeft hij maar enkele weken per jaar kleur”. Vormgeving is de hoofdzak, het bewegen van het blad in de wind en het beleven van de seizoenen is net zo belangrijk als kleur. Eenzijdig kleur benadrukken is af te raden in een tuin. Dat smaken in kleuren veranderen is in de mode geen probleem, maar in de tuin gelden andere wetten. Een eenmaal gekozen kleurschema moet bij voorkeur worden vastgehouden.

Leo den Dulk is tuinhistorisch onderzoeker en voorzitter van St. Tuinhistorisch Genootschap Cascade.

Hij bereidt een publicatie voor over leven en werken van Mien Ruys.